

# Evaluering af omlægningen af FKOF's indsamlingsliste

Udfærdiget af Ole Brauer og Jonas A. Jørgensen

## Indhold

Baggrund .....	2
Forventninger til omlægningen .....	2
To grupper i evalueringen .....	2
Hovedspørgsmål i evalueringen .....	2
Metode.....	2
Resultater af evalueringen - organisationernes besvarelser.....	3
Resultat af evalueringen - sognenes besvarelser .....	5
Evaluering af omlægningen.....	7

**FKOF - Folkekirkelige Organisationers Fællesudvalg**

Peter Bangsvej 1, indg. 5 | DK-2000 Frederiksberg | Tel: 3961 2777 | [fkof@fkof.dk](mailto:fkof@fkof.dk)



## Baggrund

I 2012 blev indsamlingslisten omlagt, og den nye indsamlingsliste med inddeling i de nuværende perioder blev lanceret sammen med hjemmesiden [www.kirkeindsamling.dk](http://www.kirkeindsamling.dk) / <http://indsamling.folkekirken.dk> der indeholder skabeloner, indsamlingsideer, og præsentation af de organisationer, der samles ind til. Efter at have fungeret i fem år er det nu tid til at evaluere omlægningen og resultatet.

## Forventninger til omlægningen

I 2012 var det forventningen, at en omlægning ville

- Være en løftestang for frivilligt engagement i indsamling (push nedefra) i forhold til menighedsråd og præster
- Engagere den lokale menighed i indsamlingsarbejdet gennem bla.
  - Øget fleksibilitet i lokale menigheders indsamling
  - Øget profilering af indsamlingsorganisationerne gennem inddatering af hver organisations grundoplysninger
- Sikre indtægter fra kollekter til indsamlingsorganisationerne

Spørgsmålene for evalueringen er nu hvordan det gik: Indfrie omlægningen disse forventninger, hvad virkede godt, og hvad kan forbedres?

## To grupper i evalueringen

Der er i evalueringen to grupper: For det første gruppen af indsamlingsorganisationer, dvs. FKOF-medlemmerne, hvor man bør være opmærksom på forskellige erfaringer fra store og små indsamlingsorganisationer. For det andet gruppen af dem, der sammensætter kollektlister, arrangerer indsamlinger og benytter sig af den vejledende skabelon, dvs. en gruppe bestående af kordegne, præster, kirke-kultur-medarbejdere, menighedsråd og lokale menigheder.

## Hovedspørgsmål i evalueringen

Spørgeskemaerne til indsamlingsorganisationerne fokuserer på andel af midler fra indsamlinger i folkekirken, betydningen af omlægningen af indsamlingslisten, synet på samarbejdet med menighederne, henvendelse ud over indsamlingslisten, øget kendskab til organisationen gennem indsamlingslisten, kvalitative forandringer af samarbejdet med menighederne i forhold til indsamlinger, og forslag til forbedringer.

Spørgeskemaerne til menighederne fokuserer på

## Metode

I forhold til den første gruppe – gruppen af indsamlingsorganisationer- udsendte FKOF den 16. maj 2018 et spørgeskema til samtlige 50 medlemsorganisationer om den enkelte organisations erfaringer med omlægningen af indsamlingslisten i 2013. Skemaet indeholder 8 spørgsmål med hver 5 graderede svarmuligheder samt mulighed for tekstkommentarer og forslag til forbedringer af ordningen.

Pr. 30. juli var der indkommet besvarelser fra 35 medlemsorganisationer (70 %), hvoraf 4 også har benyttet muligheden for tekstkommentarer. Enkelte organisationer har kun besvaret spørgeskemaet delvist, således at nogle spørgsmål kun har 33-34 besvarelser. 27 af de 35 organisationer har erklæret sig villige til evt. at

uddybe deres svar pr. telefon, mens 5 har erklæret sig ikke-villige. 31 af de 35 har opgivet navn og/eller stilling på den person, der har stået for organisationens besvarelse.

I forhold til den anden gruppe – gruppen af FKOF udsendte den 7. juni 2018 et spørgeskema til samtlige ca. 2.100 folkekirkesogne i Danmark om det enkelte sogns erfaringer med omlægningen af indsamlingslisten i 2013. Skemaet indeholder 15 spørgsmål med forskellige på forhånd definerede svarmuligheder samt mulighed for tekstkommentarer og forslag til forbedringer af ordningen.

Pr. 30. juli er der indkommet 764 besvarelser fra formentlig lige så mange sogne (ca. 36 % af alle), hvoraf mange også har benyttet muligheden for tekstkommentarer. Et flertal af disse sogne har kun besvaret spørgeskemaet delvist, og mange spørgsmål har således væsentligt færre besvarelser; de sidste 7 spørgsmål har kun 246 respondenter.

134 respondenter har erklæret sig villige til evt. at uddybe deres svar pr. telefon, mens 74 har erklæret sig ikke-villige og de øvrige ikke har besvaret dette spørgsmål. Langt de fleste respondenter har angivet deres primære funktion i sognet.

## Resultater af evalueringen - organisationernes besvarelser

### 1. Hvor stor en andel af jeres organisations samlede budget hidrører fra indsamlinger i folkekirkens sogne?

Besvarelserne viser et meget markant mønster, idet kun en enkelt organisation rapporterer at mellem 20 og 40 % af dens budget stammer fra disse indsamlinger. Alle andre ligger mellem 0 og 20 %. For langt de fleste organisationer udgør indsamlinger i folkekirkens sognemenigheder kun en lille del af det samlede budget.

### 2. Har omlægningen af indsamlingslisten fra 2013 at regne ændret den økonomiske betydning af indsamlinger i folkekirkens sogne for jer?

På dette spørgsmål svarer det store flertal neutralt, altså at der ikke vurderes at være sket nogen ændring. Herudover svarer i alt seks organisationer at der har været en negativ effekt, hvoraf en enkelt endog melder om en meget negativ effekt. Ved individuel opfølgning med de seks organisationer havde de lejlighed til enkeltvis at uddybe deres negative vurdering af ændringen af indsamlingslisten:

- Fælles for de seks organisationer er, at de har oplevet et fald i indtægt fra kollekter.
- Efter omlægningen holdt flere små medlemsorganisationer op med at udsende egne materialer til de menigheder, som tidligere havde støttet organisationen. Resultatet har været at organisationerne har mistet sin selvfølgelige status hos menighederne, og indtægten fra indsamlingen er faldet til et meget lavere niveau. Det har givet følelsen af, at det er mere 'op ad bakke' i forhold til menighederne end tidligere.
- En af de større medlemsorganisationer beretter at motivationen for at lave en stor kampagne er faldet, fordi synligheden for den enkelte organisation i løbet af perioden er blevet mindre. Det har betydet øget fokus på samarbejdet med individuelle menigheder. Samtidigt betyder det lavere grad af solidaritet med indsamlingslistens fastsatte perioder, som opleves som en begrænsning for promoveringen af organisationen.
- Tekniske problemer med brug af hjemmesiden i forhold til opdatering – hvor de enkelte organisationer selv har ansvar for at vedligeholde deres oplysninger – har for nogle organisationer ikke fungeret tilfredsstillende, og har været en kilde til frustration efter oplægningen.

### **3. Hvor vigtigt er samarbejdet med Folkekirkens menigheder for jeres organisation når der ses bort fra de økonomiske midler det rejser?**

Ingen organisationer anser dette samarbejde for slet ikke vigtigt, men vurderingerne fordeler sig derudover temmelig jævnt over de fire andre kategorier fra "ikke så vigtigt" til "aldeles afgørende". Resultaterne her står i en vis kontrast til den undersøgelse som Kirke.dk har udført blandt [frie kirkelige organisationer](#), hvor 9 ud af 10 organisationer angiver, at de ønsker et tættere samarbejde med folkekirken.

### **4. Henvender jeres organisation sig direkte til Folkekirkens sogne ud over kommunikationen via indsamlingslisten?**

Nogenlunde svarende til resultaterne for spm. 3 fordeler besvarelsene for spm. 4 sig temmelig jævnt over de fem svarmuligheder, lige fra "slet ikke" til "systematisk".

### **5. Hvor tit har jeres organisation opdateret jeres oplysninger på indsamlingslisten siden dens oprettelse i 2013 (bortset fra adresseændringer o.l.)?**

Her oplyser kun fire organisationer at de har opdateret årligt eller hyppigere, mens ni ikke har gjort det overhovedet i indsamlingslistens levetid. De resterende 21 organisationer der har besvaret spørgsmålet, ligger et sted derimellem.

### **6. Har I grund til at mene at nyordningen har forøget kendskabet til jeres organisation blandt Folkekirkens menigheder?**

Til dette spørgsmål mener kun to organisationer at nyordningen i høj grad har medvirket til at øge kendskabet til deres organisation, mens 23 organisationer ikke eller slet ikke mener at have grund til at mene dette. Otte organisationer vurderer det neutralt.

### **7. Har nyordningen medført kvalitative forbedringer i den måde I samarbejder med Folkekirkens sogne på?**

25 organisationer vurderer dette spørgsmål neutralt, altså at der ikke er sket hverken forbedringer eller forværringer af samarbejdet som følge af nyordningen. To organisationer ser det lidt mere optimistisk, mens fire hhv. tre organisationer mener, at det er blevet værre hhv. markant værre.

### **8. Hvordan vurderer I alt i alt nyordningen fra 2013 af indsamlinger i Folkekirkens sogne?**

18 organisationer vurderer nyordningen neutralt, mens 10 organisationer er hvad man kunne kalde moderat positive. Til gengæld er fire organisationer moderat negative og en enkelt giver den bundkarakter.

Ved individuel opfølgning med de moderat negative og meget negative organisationer fremkom følgende pointer: med den gamle ordning og i kraft af traditionelle og individuelle indsamlingssøndage havde indsamlingsorganisationerne en større grad af selvfølghed i forhold til menighederne. Med den nuværende ordning er der tale om et interessebåret valg fra menighedernes side, som isoleret set er udmærket, idet det betyder øget fokus på samarbejdet med enkeltmenigheder, men som samtidigt giver et

lavere udbytte til nogle organisationer – her 5 ud af 35 organisationer eller 14% af organisationerne – som derved har oplevet en negativ effekt af omlægningen.

## **9. Har I konkrete forslag til forbedringer af ordningen?**

Det er meget småt med reelle forbedringsforslag fra respondenterne. En enkelt taler om brug af videopræsentationer til brug over for præst og menighedsråd og i forbindelse med de konkrete indsamlinger. En anden foreslår en (nærmere?) undersøgelse af indsamlingsmønstret i Folkekirken og brugen af ordningen. En tredje beklager sig over vanskeligheder med at få det tekniske til at fungere i forbindelse med opdatering af oplysninger på hjemmesiden. I forhold til det sidste område, så har FKOF efter den tekniske oplægning af hjemmesiden besluttet at opdateringer sker gennem kontakt til sekretariatet.

## Resultat af evalueringen - sognenes besvarelser

### **1. Hvad er din primære funktion i sognet?**

Dette spørgsmål besvares af alle respondenter, og langt den største andel af respondenterne er præster, med godt 53%. De følges skarpt af menighedsrådsmedlemmer (knap 37%). Kun ca. 10% af respondenterne er altså hverken præster eller menighedsmedlemmer.

### **2. og 3. Er indsamling (kollekt) en fast del af liturgien i gudstjenesten i sognet?**

Dette spørgsmål er besvaret af alle respondenter og besvares bekræftende i 64% af tilfældene. For de resterende tilfælde, hvor indsamling altså ikke er et fast element, angives forskellige grunde, især at det aldrig har været en tradition i sognet (omkring halvdelen), eller at der er for få deltagere i gudstjenesten til at det giver mening. Kun 4 respondenter angiver at de ikke ved hvad de skulle samle ind til.

### **4. Hvem beslutter i praksis, hvilke formål og organisationer der skal samles ind til under gudstjenesterne?**

Dette spørgsmål er besvaret af 486 respondenter hvilket svarer ganske godt til det antal som angav at indsamling er en fast del af gudstjenesten (og man kan formentlig antage et sammenfald, selv om det ikke kan vides med sikkerhed). Her kommer menighedsrådet med 64% klart ud som den vigtigste instans. I andre 20% af sognene er det præsten/præsterne der alene afgør dette. I 15% af sognene angives svaret som "andre".

### **5. Har du kendskab til eksistensen af Indsamlingslisten?**

Dette spørgsmål er besvaret af 485 respondenter, formentlig nogenlunde de samme som svarede på foregående spørgsmål. Blandt disse lader eksistensen af indsamlingslisten til at være velkendt, med et bekræftende svar fra næsten 82% af respondenterne.

## **6. Hvordan beslutter I indsamlingsformålet?**

Dette spørgsmål er kun besvaret af 115 respondenter, d.v.s. i mindre end ¼ af de sogne der angiver fast at have indsamling ved gudstjenesterne. Heraf angiver 37% at de selv i sognet finder ud af hvem de skal samle ind til, og andre 32% at de samler ind til de formål de altid har samlet ind til. I to (2) sogne samler man angiveligt kun ind til lokale formål.

## **7. Har du/I anvendt Indsamlingslisten som inspiration til, hvilke formål eller organisationer der skulle samles ind til?**

Dette spørgsmål er besvaret af 395 sogne (lidt over halvdelen af alle respondenter). Svaret er ja fra næsten to tredjedele af disse sogne.

## **8. Hvorfor har I ikke anvendt Indsamlingslisten?**

Dette spørgsmål tillader flere svar fra den enkelte respondent, men har kun fået 121 besvarelser. Halvdelen angiver som begrundelse, at de ikke synes de har behov for indsamlingslisten, og mens den anden halvdel angiver en række individuelle grunde.

## **9. Har du/I brugt Indsamlingslisten til følgende formål? (Flere svar er mulige)**

Dette spørgsmål har 247 respondenter. 166 heraf angiver at have brugt Indsamlingslisten til at orientere sig om indsamlingsformål og evt. -perioder, og 142 har hentet og downloaded deres egen indsamlingsliste for sognet.

## **10. Hvor ofte vælges indsamlingsformålene?**

Dette spørgsmål har 246 respondenter besvaret. Den helt dominerende tendens blandt disse sogne er at der tages stilling en gang om året (73%). Andre 11% gør "som de plejer", og ellers tages der stilling løbende.

## **11. Hvilke af nedenstående udsagn synes du passer på jeres anvendelse af Indsamlingslisten? (Du kan vælge et eller flere udsagn).**

Dette spørgsmål er ligeledes besvaret af 246 respondenter. Mest markant oplyser næsten halvdelen (49%) heraf, at Indsamlingslisten har medført ændringer i, til HVEM og HVAD de samler ind. 20% erklærer at kende Indsamlingslisten, men at man ikke bruger den til noget. 38 siger at de har anvendt nogle af hjemmesidens materialer, og 37 at Indsamlingslisten har medført ændringer i, hvordan de samler ind.

## **12. Har indsamlingsformålene i sognet ændret sig væsentligt siden 2013?**

Igen er spørgsmålet besvaret af 246 respondenter. 56% heraf besvarer spørgsmålet negativt, 32% svarer positivt.

### 13. Hvordan foregår indsamlingen (kollekten) typisk til en almindelig højmesse?

I 54% af tilfældene (igen 246 respondenter) bekendtgør præsten indsamlingen fra prædikestolen, og der kan betales ved udgangen. I 24% af tilfældene afslutter præsten gudstjenesten med en opfordring til at bidrage, og der kan betales ved udgangen. Indsamling undervejs i gudstjenesten er sjælden (ca. 2%).

### 14. Er det muligt at betale med MobilePay til sognets eget MobilePay-nummer til indsamlingerne?

Af 246 respondenter svarer 70% positivt og 29% negativt.

### 15. Er det samlede beløb, der er indsamlet pr. år i sognet steget, faldet eller uændret siden 2013?

Blandt 246 respondenter svarer 45% Ved ikke, 25% Uændret, 16% Faldet, og 13% Steget. Med andre ord noget usikker respons i forhold til det overordnede billede af udviklingen i indsamlingen i sognet.

Opsummerende kan det siges, at det er primært menighedsrådsmedlemmerne og kun sekundært præsterne som er centrale i forhold til indsamlinger i sognemenighederne. Kollekt er i 2/3 af sognene en fast del af liturgien, og indsamlingsformål besluttet én gang om året. I to ud af tre sogne er det muligt at bruge elektroniske betalingsformer. Dem der beslutter hvor vidt der skal indsamles og hvad der skal samles ind til, kender i vid udstrækning indsamlingslisten, og to ud af tre har brugt indsamlingslisten som inspiration. I forhold til indsamlingsformålet er der i høj grad lokal selvbestemmelse. Det betyder dog ikke, at der kun indsamles til lokale formål – snarere tværtimod, da kun to sogne udelukkende samler ind til sig egen menighedspleje. Indsamlingslisten har for halvdelen medført ændringer med hensyn til indsamlinger, og en tredjedel oplyser at indsamlingsformålene har ændret sig i perioden fra 2013 til 2018. I forhold til det samlede beløb mener tre ud af fire ikke der er sket de store ændringer, mens en ud af seks mener der er sket et fald. Blot en ud af syv mener, der er tale om en stigning.

## Evaluering af omlægningen

På baggrund af besvarelserne fra organisationerne og sognene tegner der sig nu følgende billede:

- De centrale interessenter omkring indsamling i sognemenighederne er primært menighedsråd og sekundært præster. I omlægningen af indsamlingslisten er det netop disse to af de tre grupper, der har været fokus på i kommunikationen (den sidste er kordegne og kirkekontorer).
- Omlægningen og relanceringen af indsamlingslisten har fungeret som en løftestang for engagement i indsamling: De som beslutter indsamlingsformål – menighedsråd og præster – kender i vid udstrækning til listen, og i halvdelen af sognene har listen medført ændringer med hensyn til indsamlinger. Indsamlingslisten er velkendt, og to ud af tre bruger listen til inspiration til indsamlingsformål og indsamlingsorganisationer.
- Ændringer i lokale menigheders indsamling og øget profilering fra indsamlingsorganisationernes side: Med den gamle ordning og i kraft af traditionelle og individuelle indsamlingssøndage havde indsamlingsorganisationerne en større grad af selvfølghed i forhold til menighederne. Med den nuværende ordning er der tale om et interessebåret valg fra menighedernes side, som isoleret set er udmærket, idet det betyder øget fokus fra organisationerne på samarbejdet med

enkeltmenigheder, men som samtidigt giver et lavere udbytte til nogle organisationer – som derved har oplevet en negativ effekt af omlægningen.

- Omlægningen af indsamlingslisten har ikke øget indtægter fra kollekter til indsamlingsorganisationerne, men har derimod betydet nedgang i indtægt for enkelte organisationer: I sognemenighederne er der ikke nogen udbredt fornemmelse af en nedgang, men omlægningen har medført ændringer for halvdelen vedkommende. Selv om omlægningen har medført øget engagement ser den omvendt ikke ud til at have øget indtægterne til indsamlingsorganisationerne. I bedste fald er der tale om en stabil indsamling, mens en række organisationer ligefrem har noteret sig et fald i beløbet fra indsamlingerne.